

**ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zvláštní druhy dokazování

Autor práce: Kateřina Romanová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kremlička

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Příbram, 1. dubna 2012

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Štěpánovi Kremlíčkoví, za jeho odborné vedení, konzultace, cenné rady, ochotu a trpělivost při zpracování této práce.

Ráda bych také poděkovala svému kolegovi, kpt. Bc. Vratislavovi Pospíšilovi, který mi byl nápomocen při zpracování této práce.

ABSTRAKT

Romanová, K. Zvláštní druhy dokazování : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 60 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Kremlička.

Klíčová slova: výslech, dokazování, rekognice, rekonstrukce, prověrka na místě, trestní zákoník, trestní řád, ustanovení, trestní řízení

Tato bakalářská práce představuje nejčastěji používané zvláštní druhy dokazování, a to rekognici, rekonstrukci a prověrku výpovědi na místě. Každá z těchto metod bude rozebrána z pohledu procesního, tak i kriminalistického hlediska. U každé metody budou uvedeny zvláštnosti, které se mohou při provádění jednotlivých úkonů vyskytnout. Dále bude pozornost věnována řádnému postupu a taktice provádění těchto úkonů a nebude opomenuta dokumentace každé z metod. V praktické části bude představen případ z praxe, který bude zpracován jako kauza, a u kterého byla provedena jedna z metod, kterými se tato bakalářská práce zabývá. Další praktickou částí je statistika, která zpracovává údaje o tom, jak často jsou tyto metody využívány v praxi na jednotlivých Krajských ředitelstvích Policie České republiky. Závěrem bakalářské práce bude stručné shrnutí kriminalistických metod, kterými se práce zabývá, zhodnocení zda tato práce dostala stanoveným cílům a zda může mít nějaký přínos pro veřejnost.

ABSTRACT

Romanová, K. Particular Type of Evidence : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 60 s. Supervisor : Mgr. Štěpán Kremlička.

Key words: interrogation, proving, recognition, reconstruction, on-site review, criminal law, criminal procedure, establishment, criminal proceedings

The Bachelor thesis represents the most commonly used particular types of evidence, such as recognition, reconstruction and statement inspection on the site. Each of these methods will be analyzed in term of process, and forensic aspects. For each method there are traits listed that may occur in individual actions. Furthermore, attention will be paid to the proper tactics and procedures implementing these acts and not forgetting the documentation of each method. In the practical part a real case is presented and processed as a casuistry, which processes data on how often these methods are used in practice in each Regional Police Headquarters of the Czech Republic. End of the dissertation will be a brief summary of investigative techniques, which this work deals with, assess whether this work fulfilled the objectives and whether it may have some benefits to the public.

Obsah

Obsah	6
Úvod	8
1. Cíle a metodika	10
2. Zvláštní druhy dokazování	11
3. Rekognice	12
3.1 Rekognice z trestněprávního hlediska.....	12
3.2 Rekognice z kriminalistického hlediska.....	12
3.3 Druhy kriminalistické rekognice.....	13
3.4 Zvláštnosti jednotlivých druhů rekognice.....	14
3.5 Příprava rekognice.....	16
3.5.1 Obsahová část přípravy rekognice.....	17
3.5.2 Organizační (materiální) část přípravy rekognice.....	18
3.6 Taktika provedení rekognice.....	20
3.7 Dokumentace a hodnocení výsledků rekognice.....	20
4. Rekonstrukce	22
4.1 Rekonstrukce z trestněprávního hlediska.....	22
4.2 Rekonstrukce z kriminalistického hlediska.....	23
4.3 Druhy kriminalistické rekonstrukce.....	24
4.3.1 Rekonstrukce kriminalisticky významných míst.....	25
4.3.2 Rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů.....	25
4.3.3 Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka.....	25
4.3.4 Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků jednání a událostí.....	26
4.4 Příprava kriminalistické rekonstrukce trestného činu.....	26
4.5 Taktické zásady kriminalistické rekonstrukce.....	28
4.7 Průběh rekonstrukce.....	30
4.8 Dokumentace rekonstrukce.....	30
4.9 Hodnocení výsledků kriminalistické rekonstrukce.....	31
5. Prověрка výpovědi na místě	33
5.1 Prověрка výpovědi na místě z trestněprávního hlediska.....	33
5.2 Prověрка výpovědi na místě z kriminalistického hlediska.....	34
5.3 Příprava prověrky výpovědi na místě.....	34
5.4 Taktické zásady prověrky výpovědi na místě.....	35
5.5 Taktika postupu prověrky výpovědi na místě.....	36
5.6 Dokumentace prověrky výpovědi na místě.....	37

5.7 Hodnocení průběhu a výsledků prověrky výpovědi na místě	38
6. Kazuistika – Prověrka na místě	39
6.1 Usnesení	42
6.2 Protokol o Prověrce na místě	45
6.3 Vyhodnocení případu	49
7. Statistika	51
8. Závěr.....	53
Literární zdroje	55
Seznam příloh	57

Úvod

Kriminalistika je jednou z řady vědních disciplín, které se snaží o uplatnění vědeckých poznatků v boji s trestnou činností. V dřívějších dobách byla justice odkázána na velmi omezený okruh důkazních prostředků, což vedlo k nežádoucím důsledkům. Značná část trestných činů zůstávala neodhalena a nepotrestána. Postupem času docházelo ke zdokonalování této disciplíny. Dnes kriminalistika vychází z trestního práva, vypracovává metody, postupy, prostředky a operace k úspěšnému odhalování, vyšetřování a co je nejdůležitější, k předcházení páchání trestné činnosti.

Námětem pro tuto bakalářskou práci se stala předešlá práce na Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra v Praze, která nesla název „Zvláštní druhy výslechů“. Ovšem jen výslech nestačí. Výslechem se získávají výpovědi, díky kterým se zjišťuje skutkový stav věci a je odrazovým můstkem pro následující procesní úkony používané v trestním řízení¹, na které je tato práce zaměřena. Tyto procesní úkony jsou v trestním řádu vedeny pod názvem „Zvláštní druhy dokazování“. Mezi tyto druhy dokazování patří konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě.

Na zvláštní druhy dokazování se dá pohlížet ze dvou hledisek. V první řadě z pohledu trestního práva jako na procesní úkony a v řadě druhé, ne méně důležité, z kriminalistického hlediska jako na samostatné specifické metody kriminalistické praktické činnosti.

Zvláštní druhy dokazování jsou složitými metodami, které se uplatňují v praxi jako důkazní prostředky. Tato práce představí a rozebere pouze tři metody, a to, rekonstrukci, rekognici a prověrku na místě. Každý úkon bude představen samostatně tak, jak by se při jeho realizaci mělo postupovat v praxi. V úvodu každého úkonu bude uveden jeho pojem a význam a následně budou jednotlivé úkony rozebrány z procesního a kriminalistického hlediska. Dále budou popsány druhy jednotlivých úkonů a bude upozorněno na zvláštnosti při provádění některých druhů úkonů. U každého úkonu je nutné dodržovat předem daný postup a taktiku provádění. A nakonec bude pozornost věnována i dokumentaci jednotlivých úkonů.

¹ Trestní řízení – anglicky *criminal procedure*, německy *Strafverfahren*

Praktická část bakalářské práce bude zaměřena na případ z praxe. Při šetření právě uvedeného případu byly zjištěny některé nesrovnalosti, které bylo zapotřebí potvrdit či vyvrátit provedením právě jedním ze zvláštních druhů úkonů, a to prověrkou na místě. V závěru této kazuistiky bude zhodnoceno, zda splnila důvody, které vedly k jejímu konání.

Dále bude v praktické části uvedeno srovnání jednotlivých Krajských ředitelství Policie České republiky. V jakém počtu se v roce 2011 prováděli vybrané zvláštní druhy úkonů, a to rekonstrukce, rekognice a prověrka na místě.

Tato práce byla zpracovávána sběrem materiálu právnických učebnic trestního práva procesního, komentářů k trestnímu řádu a kriminalistických publikací. Ve velké míře bylo čerpáno z dostupné policejní literatury z praxe, která je velmi podstatným zdrojem informací, mezi kterou patří např. odborné časopisy jako Kriminalistika, Kriminalistický sborník apod. Další materiály, které dopomohly k tvorbě této práce, jsou nejen ze stávající a aktuální doby, ale byla použita i literatura napsaná již staršího data, psaná dodnes stále uznávanými autory.

V závěru této práce bude stručné shrnutí celé problematiky zvláštních druhů dokazování.

Bakalářská práce vychází ze stavu účinného pro rok 2011 a z hlediska místní působnosti se věnuje právní a kriminalistické úpravě na území České republiky.

1. Cíle a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je zpracovat přehled nejčastějších zvláštních druhů výslechů, kterými jsou rekognice, rekonstrukce a prověrka výpovědi na místě a tím vytvořit srozumitelný návod pro začínající policisty, kteří budou tyto metody používat. Systém, který panuje u Policie České republiky, hlavně mezi řadovými policisty ve výkonu, je nastaven tak nešťastně, že není nikdo, kdo by těmto začínajícím (mladým) policistům pomohl se zaučením pro výkon praxe. Začínajícím policistům jsou nápomocni policisté, které jsou ve výkonu mnohdy jen o půl roku déle. Chybí zde generace, která by tyto „nováčky“ zasvětila do řešení jednotlivých věcí. I to je jeden z důvodů, proč tato práce vznikla. Zvláštní druhy dokazování jsou náročnými kriminalistickými úkony, které mají určité náležitosti a pravidla stanovená zákonem. Při nedodržení těchto náležitostí dochází ke znehodnocení důkazů, které není následně možné použít před soudem. Tato práce by měla přispět k obecné orientaci nezkušených nebo méně zkušených policistů.

Dalším cílem této práce je provést rozbor těchto zvláštních druhů dokazování po kriminalistické stránce, představit jejich právní úpravu a uvést jejich význam pro policejní praxi.

V bakalářské práci bude použita metoda analýzy ve všech jednotlivých kapitolách, jelikož se tyto kapitoly zabývají rozbohem dílčího problému, kterým jsou zvláštní druhy dokazování. V celé práci bude také použita metoda dedukce, jelikož problematiku a jejich jednotlivé části bude práce popisovat nejprve z obecného hlediska a následně bude proveden popis problematiky z detailního pohledu neboli také z pohledu zvláštností uvedených metod. Jednotlivé kapitoly budou také skládat takovým způsobem, aby v souhrnu dával ucelenou představu o popisovaném jevu, čímž bude použita metoda syntézy. Odborné znalosti budou čerpány za pomoci využití metod sběru a zpracování dat, teoretických poznatků z odborné literatury a praktických poznatků z činnosti Policie České republiky. Všechny uvedené metody budou zpracovány z hlediska taktiky provedení a jejich významu pro dokazování trestné činnosti.

2. Zvláštní druhy dokazování

Trestní řád, po novele č. 265/2001 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2002, hovoří o pěti zvláštních druzích dokazování, a to o konfrontaci, rekognici, vyšetřovacím pokusu, rekonstrukci a prověrce na místě.² Tyto zvláštní druhy dokazování se, po naléhavých požadavcích kriminalistů z praxe a díky výše zmíněné novele, staly samostatnými důkazními prostředky. Bylo zapotřebí upravit postup při provádění těchto často frekventovaných úkonů. Ve znění trestního řádu platného a účinného do 31. prosince 2001 byly tyto metody upraveny v ustanoveních § 93 odst. 2 a § 94 ne zcela vyhovujícím způsobem, ale naopak v poměrně stručném rozsahu těchto ustanovení. Novela trestního řádu ovšem nedoznala změny v ustanovení § 93 odst. 2, takže nyní je rekognice upravena na dvou místech trestního řádu.³

Zvláštní druhy dokazování jsou považovány za metody kriminalistické praktické činnosti. Metodu můžeme chápat buď jako pravdivé doznání, nebo v tomto případě za souhrn (systém) uspořádaných a vzájemně spojených úkonů, činností, operací a postupů aplikovaných za určitých podmínek k řešení konkrétních úkolů poznání.⁴

² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) oddíl třetí „Některé zvláštní způsoby dokazování“

³ *Krimi servis Hlaváček : služby v oblasti kriminalistiky* [online]. 2008. Některé zvláštní způsoby dokazování. [cit. 2011-09-25]. Dostupné z WWW: <www.krimi-servis.cz>.

⁴ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 21

3. Rekognice

Rekognice je pod různými názvy a způsoby v kriminalistické i soudní praxi upravována déle jak sto let. Právní úpravou byla od roku 1879 jako identifikace osob a věcí v České republice upravena trestním řádem až do roku 2001. Před novelou trestního řádu č. 265/2001 Sb., kdy se rekognice dočkala zásadních změn, se rekognice řadila mezi zvláštní formy výslechu. Teprve po výše zmiňované novele trestního řádu získala své místo jako samostatný procesní úkon, a to v hlavě páté, třetím oddílu pod názvem „Některé zvláštní způsoby dokazování.“

3.1 Rekognice z trestněprávního hlediska

Rekognice je trestněprocesní úkon, který je upraven v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 104b odst. 1, a to „*Rekognice se koná, je-li pro trestní řízení důležité, aby podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc a určil tím jejich totožnost...*“ V dalších odstavcích výše zmíněného ustanovení jsou upraveny podmínky pro postup při provádění samotné rekognice.

Rovněž je rekognice považována za neopakovatelný úkon ve smyslu ustanovení § 160 odst. 4 TrŘ. Při opakované identifikaci objektu dochází k nežádoucímu ovlivňování poznávacích schopností ztotožňující osoby.

3.2 Rekognice z kriminalistického hlediska

Rekognice je samostatnou specifickou metodou kriminalistické praktické činnosti, která spočívá ve znovupoznání dříve vnímaného objektu poznávající osobou s cílem tento objekt ztotožnit (identifikovat).⁵

Jednoduše řečeno, rekognice je tedy jednou ze zvláštních forem identifikace a její podstatou je znovupoznání. Za znovupoznání se považují psychofyziologické

⁵ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 150

procesy, jenž probíhají v mozku člověka, a které umožňují zapamatování si a vybavení dříve vnímaného objektu a následné srovnání představy s momentálním vjemem ztotožňovaného objektu.⁶

Kriminalistická rekognice se upotřebí v případech, kdy je nutné identifikovat a ztotožnit osobu nebo věc, jejichž ztotožnění je důkazně relevantní⁷. K tomuto úkonu je nutností osoba, která ztotožňovaný objekt v souvislosti s vyšetřovanou událostí dříve vnímala a v její paměti jsou zachovány paměťové stopy, jinak myšlenkový obraz na dříve vnímaný objekt.

Rekognice je založena na paměťové stopě trestného činu, která vznikla v příčinné souvislosti s událostí trestného činu a její hodnota spočívá v informačním rozsahu, kdy si osoba vybavuje skutečnosti vnímaného objektu včetně jeho specifických vlastností, které v minulosti vnímala svými smysly a ztotožňuje objekt, kterou vnímá v současnosti.

Objektem rekognice je osoba, věc nebo zvíře. Důležitou součástí tohoto objektu je jeho individualita, tedy soubor vlastností a znaků, díky které jej může člověk vnímat a uchovat si na tento objekt paměťovou stopu ve své mysli. Následně si tuto stopu vybavit a srovnat poznávaný objekt s ostatními objekty při rekognici.

Subjektem rekognice je osoba, která znovupoznává (identifikuje) objekt. Nejčastější touto osobou bývá poškozený či jiný očitý svědek. Subjektem může být také i obviněný nebo podezřelý. Jednoduše řečeno je subjektem rekognice každá osoba, která bezprostředně vnímala danou kriminalisticky relevantní událost.

3.3 Druhy kriminalistické rekognice

Rekognici je možné klasifikovat dle různých hledisek. Kriminalistika považuje za nejvhodnější a nejúčelnější klasifikační kritéria hlavně původnost předváděného

⁶ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 345

⁷ Relevantní – mající rozhodující význam, závažný, významný, důležitý

objektu, jeho charakter, dále charakter identifikačních znaků objektu a nakonec způsob jeho předvádění.⁸

Podle stupně původnosti předváděného objektu dělíme rekognici na:⁹

- rekognice objektů „in natura“
- rekognice objektů podle modelů (např. dle fotografie, makety, atd.)

Podle charakteru předváděných objektů rekognici dělíme na:

- rekognici osob (živých, mrtvol a jejich částí)
- rekognici věcí (movitých, nemovitých)
- rekognici zvířat (živých, mrtvých)

Podle charakteru identifikačních znaků rekognici dělíme na:

- rekognici dle anatomicko-morfologických (statických¹⁰) znaků osob a zvířat
- rekognici dle vnějších znaků věcí movitých i nemovitých

Podle způsobu předvádění (ukázání) objektu dělíme:

- rekognici s předvedením objektu ve skupině spolu s přivzatými objekty
- rekognici s předvedením jen jednoho objektu (typické pro identifikaci neznámých mrtvol)
- rekognici s předvedením objektu a přivzatých objektů jednotlivě po sobě (typické pro rekognici nemovitosti)

3.4 Zvláštnosti jednotlivých druhů rekognice

V této části popíše zvláštnosti provádění jednotlivých druhů rekognice a jaké důvody mohou vést k provedení rekognice.

⁸ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 346

⁹ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 346-347

¹⁰ Statický – nehybný, neměnný, stálý

a) Rekognice živých osob

Rekognice živých osob je nejčastější. Lze ji provést „in natura“ dle anatomicko - morfologických znaků nebo je možné rekognovat živou osobu dle funkčních (dynamických) znaků. Rekognice dle funkčních znaků je, vzhledem ke značně jednoduché možnosti vědomě měnit tyto znaky, velice obtížná.

b) Rekognice mrtvol

Rekognice mrtvol nebo jejich částí se provádí v případě, kdy je nutné zjistit totožnost tohoto objektu, a to i v případě, že smrt tohoto objektu není v příčinné souvislosti s trestným činem. Mrtvolu, či její části, identifikují nejčastěji příbuzní, či osoby blízké, které objekt před smrtí znaly takovým způsobem, že jsou schopni jej prokazatelně ztotožnit. Identifikace mrtvoly je obtížná a provádí se v co nejkratší prodlevě od úmrtí osoby, a to vzhledem k fyziologickým změnám, které po smrti nastávají. Zvláštnostmi této rekognice jsou, že se provádí bez přizvaných objektů (ukazuje se jen jeden objekt) a pokud je to nutné, proběhne před rekognicí potřebná úprava zevnějšku (vzhledem k posmrtným změnám) nebo se provede rekognice mrtvoly prostřednictvím fotografie.

c) Rekognice věcí

Rekognice se provádí u věcí movitých, která je častější než u věcí nemovitých (např. místo v terénu, obydlí, atd.). Pokud, že došlo ke zničení movité věci, nebyla dosud nalezena nebo se jedná o věc výjimečnou, u níž neexistuje kopie, provede se její ztotožnění dle fotografie.¹¹

V případě věcí movitých, které jsou zájmem pachatele, lze poukázat na motiv pachatele, jakým způsobem čin spáchal, apod. Tyto věci lze identifikovat velice snadno. Jejich majitel je zná a může detailně popsat např. jejich poškození, ke kterému došlo při používání této věci. V případě, že se jedná o věci, které poznávající osoba důvěrně nezná, dochází pouze k určení skupinové příslušnosti této věci.

d) Rekognice zvířat

Tato rekognice není tak běžná jako ostatní rekognice. Jak u živých, tak neživých (popř. jejich částí) se provádí ve stejném případě jako u mrtvol osob.

¹¹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 294

e) Rekognice podle modelu

Rekognice podle modelu se provádí v případě, kdy není možné předvést a ukázat objekty in natura (v případech kdy se osoba poznávající a poznávaná nachází na různých místech a dostavení se na rekognici jednoho z nich by bylo neúčelné, nebo je dokonce nemožné, v případě, kdy pachatel nebyl vypátrán, atd.) poznávající osobě. Provádí se nejčastěji podle fotografií, a to za stejných podmínek jako u rekognice živých osob trestní řád upravuje rekognici dle fotografie v § 104b odst. 4. Fotografie se ukazuje mezi dalšími fotografiemi, které jsou si podobné. Rekognice věci podle fotografie, se téměř neprovádí. Pouze v ojedinělých případech, a to, pátrá-li se po majitelích (správcích) a je třeba identifikovat památky.

f) Rekognice skrytá

Tento druh rekognice se v trestním řízení často neprovádí. Tato rekognice se koná v místnosti s tzv. jednocestným zrcadlem. Důvodem k provedené této rekognice je v případě, že je ztotožňující osobou svědek s nárokem na ochranu ve smyslu ustanovení § 101a TrŘ a ustanovení § 55 odst. 2 TrŘ. V případě, že osoba podezřelá nebo obviněná odmítne spolupracovat při tomto úkonu, a dá se předpokládat, že by takto zmařili celý průběh. A nakonec v případě, kdy má identifikující osoba strach se setkat s pachatelem (dítě, vyděšená žena, atd.). Na skrytou rekognici pamatuje trestní řád v ustanovení § 104b odst. 7.¹²

3.5 Příprava rekognice

Příprava rekognice se dělí na část obsahovou a část organizační (materiální), které se vzhledem k neopakovatelnosti úkonu klade veliký význam. Samotná příprava by měla být provedena v co nejkratším časovém úseku, což je zdůvodněno poznatky obecné psychologie o procesu zapomínání, který je v tomto případě nežádoucí. Čím dříve bude k provedení rekognice přistoupeno, tím snáze si poznávající osoba může vybavit ztotožňovaný objekt.

¹² STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 166-167

3.5.1 Obsahová část přípravy rekognice

Obsahová část přípravy se dále dělí na fázi syntetickou a analytickou. V analytické fázi se shromažďují informace a materiály k celé věci, výslechem subjektů (zjišťování identifikačních znaků poznávaného objektu), zjišťováním obecných podmínek, za kterých osoba poznávající objekt vnímala (světlo, vzdálenost, čas, atd.). Dále se v této fázi zjišťuje, zda je vůbec osoba poznávající schopna objekt ztotožnit a zda jí tento úkon nemůže žádným způsobem ohrozit, jak z psychologického hlediska, tak i z hlediska fyzického (ve smyslu ustanovení § 55 odst. 2 TrŘ „utajený svědek“). A nakonec je zde nutné i posoudit zda je možné opatřit dostatečné množství objektů stejného druhu k provedení rekognice.

Výslechu osoby před zahájením rekognice je důležité věnovat značnou pozornost. Ve smyslu ustanovení § 104b odst. 2 TrŘ „*Podezřelý, obviněný nebo svědek, kteří mají poznat osobu nebo věc, se před rekognicí vyslechnou o okolnostech, za nichž osobu nebo věc vnímali, a o znacích nebo zvláštnostech, podle nichž by bylo možno osobu nebo věc poznat...*“ Bez předchozího výslechu není možné rekognici provést. Tímto výslechem se od osoby poznávající získává maximum informací. Osobu je nutné vytěžit k individuálním znakům poznávaného objektu (pohlaví, velikost, konstituce těla, tvar obličeje, barva vlasů, tvar a velikost nosu, rtů, uší, piercing, tetování, oblečení, atd.). Stejně tak je nutné získat maximum informací ke kinetickému portrétu osoby (tzn. pohyby osoby, chůze, specifické markanty řeči, barva hlasu, osobitost, slang, ale i poruchy jako např. vada řeči, svalové tiky, atd.). Dále se osoba vyslýchá k objektivním informacím v souvislosti s vyšetřovanou událostí (měsíc, den, hodina, terén, světlo, hluk, atd.). Výslech je nutné provést velice pečlivě a co nejpodrobněji. Veškeré informace musejí být řádně zadokumentovány.

Ve fázi syntetické se již zpracovává samotný plán rekognice, který je k jejímu provedení velice důležitým vodítkem a dále se zde rekognice zajišťuje i po materiální stránce. Plán rekognice by měl obsahovat určení času a místa provedení rekognice, určení subjektu a ztotožňovaného objektu, jejich poučení, určení výběru a počtu přivzatých objektů a jejich přípravu, způsob předvedení objektu. Nutné je i zachování podmínek vnímání činu, určení taktiky postupu při rekognice, určení a zajištění

technických prostředků pro dokumentaci rekognice a nakonec i určení osob, které budou úkonu přítomny, včetně jejich rozmístění.

Poučení osob závisí na jejich procesním postavení. Svědek se poučí ve smyslu ustanovení § 97 TrŘ o povinnosti svědčit a následných ustanovení o právech a povinnostech svědka. Pro obviněného platí práva a povinnosti obsažené v § 90 TrŘ atd..

Mezi přivzaté osoby patří v první řadě osoba nezúčastněná, což vyplývá z ustanovení § 104b odst. 1 TrŘ „*K provádění rekognice se vždy přibere alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna.*“ Osobou nezúčastněnou nesmí být jiný orgán činný v trestním řízení, taktéž jí nesmí být obviněný, podezřelý ani svědek (*Osobou nezúčastněnou se podrobně zabývá výkladové stanovisko pořadové č. 4/1998 Sb. v. s. Nejvyššího státního zastupitelství*).

V případě, kdy se rekognice koná před zahájením trestního řízení se úkon provádí za přítomnosti soudce a otázka osoby nezúčastněné je zde bezpředmětná. „...provede se na návrh státního zástupce takový úkon za účasti soudce;...“¹³

Nepřítomnost výše uvedených osob při realizaci tohoto procesního úkonu může být považováno za závažnou procesní vadu.

Průběh tohoto procesního úkonu řídí policejní orgán. Rekognici může být dále přítomen obhájce, pokud jej má obviněný stanoveného. V případě, že svědkem je osoba nezletilá nebo mladistvá, musí být úkonu přítomen zákonný zástupce této osoby. A nakonec zapisovatel¹⁴ a kriminalistický technik, který celý proces rekognice dokumentuje.

3.5.2 Organizační (materiální) část přípravy rekognice

Tato část přípravy již směřuje k samotnému provedení rekognice. V této fázi se vybírají a připravují poznávající osoby a objekty, je nutné zde zabránit setkání se subjektu s objektem před provedením úkonu. Vytváří se zde podmínky, které byli při vnímání celé věci a zajišťují se technické pomůcky.

¹³ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 158a

¹⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 27

Výběr těchto osob se provádí dle dříve provedeného výslechu osob. Ztotožňující osoba je vybrána dle podrobnosti popisu objektu, který od ní byl výslechem získán. Dle kriminalistického hlediska se zpravidla vybere osoba, která objekt popsala podrobněji a do výslechu uvedla, že je schopna objekt opětovně identifikovat a je ochotna se rekognici podrobit. V případě více poznávajících osob, se rekognice provede s každou osobou zvlášť. Osoby se mezi sebou nesmějí před rekognicí setkat.

Příprava poznávajících osob je v seznámení se s průběhem rekognice (druh rekognice, způsob provedení a dokumentace úkonu) a jejím cílem. Příprava objektů (ztotožňovaných), ale i osob přivzatých k úkonu je v poučení o jejich chování v průběhu rekognice, právech a povinnostech.

Zabránění v potkání se subjektu s objektem je velmi důležitým aspektem pro objektivnost výsledků tohoto úkonu. V opačném případě budou výsledky snadno napadnutelné a zpochybnitelné a v neposlední řadě v rozporu se zákonem „...*Osoba nebo věc, která má být poznána, jim nesmí být před rekognicí ukázána.*“¹⁵

Při zajištění podmínek je důležité nic neopomenout, jako např. vzdálenost objektu od poznávající osoby, intenzity světla, času, ale i např. použití brýlí, atd. Ne vždy je nutné zachovat všechny podmínky, ale je třeba zvážit, která z daných věcí může mít na znovupoznání osoby významný vliv, a tím zabránit zbytečnému opakování celého procesu.

Při přípravě dokumentačních prostředků je nutné přihlídnout k druhu prováděné rekognice. Dále je nutné před samotným průběhem ověřit jejich funkčnost a následné rozmístění v prostoru. Tuto přípravu zajišťuje zpravidla kriminalistický technik.

¹⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 104b odst. 2

3.6 Taktika provedení rekognice

Taktika spočívá ve správné aplikaci pravidel, které byly vypracovány v návaznosti na ustanovení § 104b odst. 3 TrŘ, a to:

- předvádět ztotožňovaný objekt ve skupině současně s několika dalšími přivzatými objekty (zde tvoří výjimku identifikace mrtvol, která se ukazuje samostatně)
- mezi přibranými objekty předvádět jen jeden ztotožňovaný objekt
- přibrané objekty musí být druhově shodné s identifikovaným objektem
- je-li v téže věci zapotřebí identifikace více objektů, uskutečňují se rekognice postupně tak, aby byl předváděn vždy jen jeden ztotožňovaný objekt
- po identifikaci objektu, poznávající osobu znovu vyslechnout ke znakům, podle kterých objekt identifikovala¹⁶

Rekognice se zpravidla provádí v minimálním počtu čtyř osob. Tedy přibráním dalších tří osob, mezi které se následně ztotožňovaný objekt dle svého uvážení začlení. Ztotožňujícím dospělým osobám je možné předvést k provedení rekognice až osm osob najednou. Zatímco u dětí a starších osob se předvádí k rekognici maximálně osob pět.

3.7 Dokumentace a hodnocení výsledků rekognice

Dle ustanovení § 55 TrŘ je nutno rekognici, jako každý jiný úkon, řádně zaprotokolovat. Vzhledem k neopakovatelnosti (zpravidla) rekognice, je vhodné celý úkon zadokumentovat i technickými pomůckami, jako fotoaparát, videokamera. Tyto přístroje zadokumentují celý průběh rekognice, včetně chování osob. Tato dokumentace má vliv na hodnocení výsledků úkonu.

Při hodnocení výsledků rekognice se vychází z obsahu předchozího výsledku poznávající osoby (podmínky vnímání, podrobnost popisu objektu, atd.), hodnotí se tedy formování její paměťové stopy. Dále se hodnotí jak proběhla samotná rekognice (správný počet a podobnost přibraných objektů, atd.). A nakonec i rozpory mezi

¹⁶ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 162-164

výpovědí a jednotlivými znaky objektu při průběhu rekognice, rozpory výsledků rekognice s ostatními důkazy a věrohodnost identifikující osoby.

4. Rekonstrukce

Rekonstrukce je latinského původu. Je to složené sloveso *rekonstruo*, *-ere*, které se skládá z předpony *re-* znovu, opět a základu slova *construo*, *-struxi*, *-structum*, což znamená sestrojít, zřídit, postavit. Takže slovo rekonstrukce znamená znovu sestrojít (zřídit, postavit) nebo i znovu obnovit či uvést do původního stavu.¹⁷

S pojmem rekonstrukce se setkáváme v různých odvětvích lidské činnosti. V technických oblastech, ve stavebnictví, v přírodovědných odvětvích. Rekonstrukce spočívá ve znovuobnovení nějakého předmětu, nástroje, objektu, který na základě působení okolních vlivů ztratil svou původní podobu a vlastnosti. Stejně tak se mohou rekonstruovat (obnovit) různé podmínky, jevy a děje. Tyto lze na základě dochovaných informací obnovit. V tomto technickém smyslu byla rekonstrukce přenesena do oblasti kriminalistiky.¹⁸

4.1 Rekonstrukce z trestněprávního hlediska

„Rekonstrukce se koná, má-li být obnovením situace a okolnosti, za kterých byl trestný čin spáchán nebo které k němu mají podstatný vztah, prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci.“¹⁹

Stejně jako u rekognice, i rekonstrukce dostala nynější podobu zvláštního druhu dokazování až novelou trestního řádu č. 265/2001 Sb. Před touto novelou byla rekonstrukce zvláštním druhem ohledání. Z kriminalistického hlediska je dle trestního řádu „rekonstrukce“ nedostačujícím a nepřesným označením, které nevyjadřuje její odlišnost od ostatních druhů rekonstrukcí.

¹⁷ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 195

¹⁸ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 308

¹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 104d odst. 1

4.2 Rekonstrukce z kriminalistického hlediska

Kriminalistická rekonstrukce je specifická metoda kriminalistické praktické činnosti spočívající v obnovení kriminalisticky relevantních hmotných objektů, situací a skutkových okolností, nebo jejich podstatných částí, znaků a vlastností, na základě původních, zachovalých částí objektu, popisu, fotografií, či jiných údajů a faktů shromážděných ve vyšetřované události k získání nových poznatků, které mají důkazní nebo taktickou hodnotu využitelnou v trestním řízení.²⁰

Podstata rekonstrukce spočívá v původním (částečném nebo celkovém) obnovení dřívější situace nebo skutkových okolností případu na místě, kde ke skutku došlo. Jedná se o konstrukci na základě ohledání místa činu a dále dle doposud zjištěného šetření, získaných a dochovaných informací, zajištěných a vyhodnotitelných stop a dle znaleckých posudků. Rekonstrukce se také označuje jako modelování situace, která proběhla v minulosti.

Dříve kriminalistika využívala rekonstrukci k ověřování vzniku a původu různých stop, listin a jiných dokumentů, které byly důležité pro vyšetřování, a které např. pachatel záměrně zničil či poškodil, aby nebylo možné je použít jako důkaz. Později se ukázalo, že lze rekonstrukci využít ke zjištění původu také různých zranění. Rekonstrukce se postupně vyvíjela, pod vlivem časového vývoje, nových a speciálních metod a požadavků a její uplatnění v dalších potřebách kriminalistické činnosti rostlo.²¹

Kriminalistickou rekonstrukci můžeme převést do praxe jako speciální metodu kriminalistické praxe, která rekonstruuje kriminalisticky významné hmotné objekty a místa nebo jako specifickou metodu kriminalistické praxe, která rekonstruuje trestný čin.²²

Kriminalistická rekonstrukce může být využita v kriminalistické praxi samostatně (rekonstrukce trestného činu). Dále se může stát součástí jiných

²⁰ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 308

²¹ PRERAD, V; VYCHODIL, M. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Vydání 1. Praha : Univerzita Karlova, 1989.

²² STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 196

kriminalistických metod, jako je vyšetřovací pokus, rekognice apod. Rekonstrukce se dále užívá jako taktický prostředek při provádění některých operativně pátracích úkonů a opatření (např. při zjišťování totožnosti neznámé mrtvoly), nebo při hodnocení dynamicky složitých jevů.²³

Cestou kriminalistické rekonstrukce je možné využít získané výsledky jako důkazní prostředek, prostředek prověrky dosud shromážděných důkazů, prostředek ilustrace a předpoklad aplikace některých vyšetřovacích úkonů a expertizních činností, pátrací pomůcky a taktické prostředky v procesu zjišťování totožnosti.

4.3 Druhy kriminalistické rekonstrukce

V dostupné literatuře o kriminalistické rekonstrukci jsou uvedeny četná kritéria, dle kterých se kriminalistická rekonstrukce může dělit. Nejčastěji je uváděné dělení dle charakteru účasti osob a dle charakteru rekonstruovaných objektů.

Kriminalistická rekonstrukce dle účasti osob, které jsou pro rekonstrukci významné:²⁴

- s účastí a aktivní pomocí osob, kterým jsou známy kriminalisticky relevantní znaky rekonstruovaného originálu
- bez účasti osob, kterým jsou známy kriminalisticky relevantní znaky a rekonstrukce je prováděna na základě komplexu dosavadních zjištění

Kriminalistická rekonstrukce dle charakteru rekonstruovaných objektů:

- rekonstrukce kriminalisticky významných míst
- rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů
- rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka
- rekonstrukce kriminalisticky významných jednání a událostí

²³ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 364

²⁴ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 197

4.3.1 Rekonstrukce kriminalisticky významných míst

Nejčastěji se provádí rekonstrukce místa činu jako součást jiné metody (vyšetřovací pokus, experiment, atd.) a zpravidla se zde rekonstrukce stává prostředkem k úspěšnému provedení a aplikaci v případě, že původní místo (jeho část) zaniklo nebo u něho došlo k zásadním změnám. V těchto případech se rekonstruuje počáteční nebo konečná struktura místa činu, což umožňuje studovat situaci, která na se na daném místě odehrála ale i modelaci významných dějů a studii konečnou strukturu místa činu.

Kriminalistická rekonstrukce se provádí i na místech, která nejsou místy činu, ale mají relevantní význam pro zjištění skutkových stavů věci (např. místo sebevraždy nebo nálezu předmětů důležitého pro trestní řízení.²⁵

4.3.2 Rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů

Předměty pro kriminalistickou rekonstrukci mohou být různé věci, listiny, dokumenty, atd., které byly zničeny nebo poškozeny. U rekonstrukce věcí je cílem obnovit vnější znaky nebo funkční vlastnosti (např. u mechanismu nástražného výbušného systému). U rekonstrukce listin a dokumentů se rekonstruuje vnější vzhled znovuvytvořením znaků originálu.

4.3.3 Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka

U kriminalistické rekonstrukce znaků člověka se hovoří o rekonstrukci vnější podoby člověka nebo o rekonstrukci jiných znaků člověka. K rekonstrukci vnější podoby člověka se přistupuje v rámci pátrání po pachateli činu. Tato rekonstrukce se provádí jako taktický prostředek v procesu *portrétní identifikace*²⁶, kdy se skládá portrét na základě popisu pachatele (u nás se k těmto účelům používá počítačový program PORIDOS). Dále se užije při zjišťování totožnosti kosterních nálezů nebo neznámých mrtvol, kdy se rekonstruuje obličej dle využití plastické rekonstrukce podle

²⁵ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, s. 198

²⁶ Portrétní identifikace – obor kriminalistické techniky, který zkoumá a popisuje vnější znaky člověka při pátrání po osobách a při zjišťování totožnosti neznámých osob a mrtvol

lebky, tzv. Gerasimovova metoda²⁷. Složitost této metody v dnešní době nahrazují počítačové programy. Ani jeden z případů výše uvedené rekonstrukce nemůže nehradit ztotožňovaný objekt při rekognici. Jedná se pouze o pomocný prostředek při zjišťování totožnosti osob, na základě laického popisu.

V případě rekonstrukce jiných znaků člověka se obnovují znaky jako je hmotnost, tělesné rozměry apod. Touto rekonstrukcí je sestaven model (figurína), který lze použít např. u vyšetřovacího experimentu nebo pokusu.²⁸

4.3.4 Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků jednání a událostí

Do této skupiny se řadí rekonstrukce trestného činu ale rekonstruovat lze i jednání a události, které nejsou trestným činem (sebevražda, nešťastná náhoda). Jedná se o rekonstrukci dynamických dějů, prostřednictvím osob (pachatelem činu), které tento děj vnímaly. Tento druh rekonstrukce se provádí za přímé účasti těchto osob a jedná se o samostatný vyšetřovací úkon.

Rekonstrukce trestného činu je velice složitým procesním úkonem a je náročná na přípravu, taktiku i samotný průběh jejího provedení.

4.4 Příprava kriminalistické rekonstrukce trestného činu

Rekonstrukce trestného činu se provádí v závěru vyšetřování trestného činu a o jejím provedení rozhoduje policejní orgán po zhodnocení dosud zjištěných informací na základě svého uvážení. Při nejasnostech v případě může provedení rekonstrukce nařídit i státní zástupce. Pro její úspěšné provedení je důležitá důsledná příprava, dodržení všech pravidel a taktických zásad tohoto úkonu.

Pojem rekonstrukce trestného činu se svým způsobem liší od pojmu kriminalistické rekonstrukce. Jde o specifickou metodu kriminalistické činnosti, která spočívá v obnovení materiální situace místa činu a demonstrace činnosti osob, na věci

²⁷ Gerasimovova metoda – antropologická metoda plastické rekonstrukce podle lebky

²⁸ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 366

zúčastněný, podle jejich výpovědi a včetně jejich aktivní účasti, popřípadě na základě jiných důkazů, prověřených verzí a závěrů znalců. Prostřednictvím této rekonstrukce se prověřují dosud získané důkazy, stejně tak je možné rekonstrukcí dojít k novým důkazům a nebo k odstranění některých rozporů v celé věci.²⁹

Příprava úkonu v základu spočívá v důkladné znalosti celého případu a shromážděných důkazů, ke kterému bude rekonstrukce prováděna. Důležité je mít jasně daný důvod, stanovený cíl, proč k rekonstrukci v daném případě přistoupit (např. z důvodu odstranění rozporů mezi výpovědí poškozené osoby a pachatele). Příprava rekonstrukce trestného činu se dělí do dvou etap. První fáze obsahuje samotnou přípravu před samotným provedením úkonu. Druhá fáze obsahuje přípravu provedenou bezprostředně před zahájením úkonu na místě činu.

První etapa přípravy rekonstrukce zahrnuje zpracování plánu rekonstrukce. Plán rekonstrukce musí obsahovat určení místa a doby provedení, její průběh, cíl a způsob provedení, určení pomocných nástrojů (maket), určení technických prostředků pro dokumentaci úkonu, zabezpečit výběr, počet a způsob vyrozumění všech osob, které se rekonstrukce zúčastní (obviněný, spoluobviněný, poškozený, svědci, znalci, nezúčastněná osoba, policejní orgány, obhájce, osoby pomocné k zajištění klidného průběhu rekonstrukce, atd.).

Druhá etapa přípravy začíná po příjezdu na místo rekonstrukce a před jejím zahájením. Zde se musí provést úkony jako zajištění místa, kde bude rekonstrukce probíhat (střežením policistů, odklonění dopravy, atd.), orientační obhlídkou místa, pokud je to nutné, provést počáteční rekonstrukci místa činu (uvést místo do stavu, za kterého byl čin vykonán, tzn. posunout pohovku pod okno, pokud se tam v době spáchání činu nacházela) a takto připravené místo zadokumentovat. Dále je nutná konzultace s odborníky k podmínkám rekonstrukce, jejich vlivu na objektivnost průběhu a výsledků celého úkonu. Provést nutné úkoly se zúčastněnými osobami (poučení, instruktáž, atd.) a samozřejmě zabezpečení střežení obviněné osoby. Další

²⁹ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 201

taktická, organizační a technická opatření jsou závislá na individualitě rekonstruovaného případu.³⁰

4.5 Taktické zásady kriminalistické rekonstrukce³¹

Zdárné provedení rekonstrukce může být dodrženo pouze za předpokladu, že policisté dodrží taktické zásady. Tyto zásady vyplývají nejen z trestního řádu, kde je rekonstrukce uvedena, ale také z kriminalistické taktiky. Těmito zásadami jsou:

a) Zásada jediného vedoucího

Průběh rekonstrukce je veden a řízen jedinou osobou, které jsou všichni přítomní podřízeni. Tato osoba je zodpovědná za průběh rekonstrukce a za dodržení zákonných norem. Organizuje a koordinuje průběh, dává pokyny osobám zúčastněným, pokládá otázky (jeho prostřednictvím pokládají otázky i znalci a ostatní osoby) a rozhoduje o metodách a prostředcích, které je nutné použít. Kontroluje průběh s dosud shromážděnými důkazy, které hodnotí, reaguje na nenaplánované situace.

b) Zásada dobrovolnosti

Účast na úkonu je nevynutitelná a podezřelý, obviněný nebo svědek, který má právo odepřít výpověď se mu podrobí na základě své dobrovolnosti.

c) Zásada ostražitosti

Tato zásada se týká osoby obviněné, jeho důkladného střežení a neustálá kontrola nad jeho jednáním. Vhodnost zvolených předmětů potřebných pro rekonstrukci (např. nůž, který pachatel použil při činu by měl být nahrazen gumovou maketou).

d) Zásada oddělenosti

Tato zásada se použije v případě, že je rekonstrukce prováděna s více obviněnými osobami nebo s více svědky, které se mezi sebou nesmí potkat a rekonstrukce bude provedena s každým z nich zvlášť.

³⁰ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 314

³¹ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 201

e) Zásada výběru omezeného počtu účastníků³²

Účastníci pro průběh rekonstrukci se vybírají a určují na základě její složitosti, dle rozlohy místa, kde bude probíhat a k dalším okolnostem. Mezi účastníky patří policejní orgán, osoby aktivně podílející se na rekonstrukci (obviněný, svědek, poškozený), osoba nezúčastněná, figuranti, osoby pomocné (střežení obviněného, zajištění místa rekonstrukce, atd.), znalci a jiní přizvaní odborníci, obhájce, státní zástupce, zákonný zástupce osob mladistvých, apod.

f) Zásada ponechání potřebné iniciativy účastníka

Tímto je myšlena osoba, kdy na základě její výpovědi je rekonstrukce provedena. Touto zásadou jsou eliminovány³³ námitky neobjektivnosti průběhu a výsledků rekonstrukce, které může způsobit vyšetřující svými sugescemi³⁴ a představami u obviněného. Ovšem nelze touto zásadou zcela vyloučit neustálou kontrolu demonstrováných činností s doposud zjištěnými fakty.

g) Zásada provedení rekonstrukce na původním místě

Touto zásadou je nutné se řídit tehdy, pokud jsou prostory limitujícími prvky děje a nezbytnou podmínkou pro důvěryhodnost průběhu a výsledků rekonstrukce. Ne vždy je ovšem možné tuto zásadu dodržet (např. při požárech apod.). Pak je nutné zajistit takové místo, které je svými prostory co nejvíce podobné místu činu. Popřípadě takové místo upravit a sehnat potřebné věci, které jsou relevantní pro objektivitu rekonstrukce.

h) Zásada zajištění shodnosti podmínek rekonstrukce

Shodné podmínky, za nichž došlo k činu, je nutné zachovat jen tehdy, kdy mají určující význam pro průběh vyšetřované události.

³² STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 205-206

³³ Eliminovat - vyloučit

³⁴ Sugescie - podmanivé působení, ovlivňování myšlení, představ; neúmyslné podléhání někomu nebo vlastní představě

4.7 Průběh rekonstrukce

Průběh rekonstrukce lze rozdělit do tří částí, a to úvod, část kdy se demonstruje a objasňuje skutek a závěr. V úvodním stádiu dochází k seznámení všech osob zúčastněných rekonstrukce trestného činu s její cílem a průběhem. Následně se přistoupí k rekonstrukci s aktivní osobou, kterou je důležité před tímto řádně poučit (dle procesního postavení). V rámci výslechu osoba demonstrující nejprve sdělí, zda jsou lokální, časové, klimatické apod. podmínky stejné s těmi, které panovaly při samotném skutku, dále uvede proč, jak a s kým se na místo dostal a kde se nacházel.

Po úvodním stádiu se přistupuje k demonstraci a objasňování činností průběhu skutku, kdy se osobě umožní demonstrovat rekonstruovaný děj. Předvést jak a za jakých okolností se skutek stal. Každá osoba, která byla přítomna skutku (nejčastěji poškozená a obviněná) demonstruje své jednání, které upřesňuje slovně. Popisuje co jí k čemu vedlo, kde stála, kam šla, popř. kde byly jiné osoby. Zpravidla jsou těmto osobám k dispozici figuranti, kterými mohou upřesnit pozici jiných osob. Např. obviněný na figurantovi znázorňuje poškozeného, kde se nacházel, co dělal a jak to dělal. Během celého průběhu jsou osobě pokládány doplňující otázky pro upřesnění celého děje.

V závěru rekonstrukce se k celému průběhu, včetně demonstrující osoby, vyjádří znalci, obhájce, atd. V případě nejasností je demonstrující osoba vyzvána k opětovnému znázornění jednotlivých částí skutku, ke kterým byly položeny dotazy.

4.8 Dokumentace rekonstrukce

Rekonstrukce se obligatorně dokumentuje protokolem (ve smyslu ustanovení § 55 TrŘ) o rekonstrukci. Ten by měl být co nejpřesnější a nejobjektivnější a nesmí vyvolávat sebemenší pochybnosti. Samotný protokol má, v návaznosti na průběh rekonstrukce, zpravidla tři části.

V úvodní části jsou vedle povinných náležitostí obsaženy údaje průběhu rekonstrukce (datum, čas, místo), údaje zúčastněných osob, jejich procesní postavení, služební zařazení, poučení a prohlášení dobrovolnosti. Cíl rekonstrukce a na základě

jakých informací bylo k tomuto vyšetřovacímu úkonu přistoupeno. Seznam použitých maket, důkazů a dalších předmětů a podmínky, za kterých úkon probíhal (shoda s podmínkami události, světlo, viditelnost, klimatické podmínky apod.).^{35 36}

Druhá část, popisná, obsahuje již vlastní průběh rekonstrukce. Je zde zadokumentován průběh jako celek, i jeho jednotlivé části. Popis jednání demonstrujících osob (popis konkrétních pohybů na místě). Dokumentuje se i spontánní slovní doprovod demonstrované osoby. Tato část je z důkazního hlediska nejdůležitější.

V závěrečné části je uveden stručný souhrn výsledků rekonstrukce a zda se tímto úkonem podařilo dosáhnout stanoveného cíle. Patří sem i případné vyjádření a připomínky zúčastněných, jejich podpisy a případný odkaz na další dokumentaci (videozáznam, fotodokumentace apod.).³⁷ Oproti dřívějším dobám je dnes již zaběhlým standardem, že se rekonstrukce zaznamenává fotograficky i formou videozáznamu. Jako další formou dokumentace může být zpracování situačního plánu.³⁸

4.9 Hodnocení výsledků kriminalistické rekonstrukce

Hodnocení výsledků se opět dělí na části. V první fázi se hodnotí samotná rekonstrukce a její způsob provedení, kdy se přihlíží k okolnostem případu, pro které se rekonstrukce prováděla, ke shodě podmínek spáchání skutku a za kterých rekonstrukce probíhala, význam podmínek, které nemohly být obnoveny, k psychologickým faktorům, které mohli ovlivnit jednání přítomných osob u rekonstrukce a nakonec i vztah dosažených výsledků k vyšetřovanému skutku.

V druhé fázi se hodnotí průběh a výsledky rekonstrukce s doposud shromážděnými důkazy ve vyšetřované věci. Posuzuje se, které důkazy byly ověřeny,

³⁵ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 371

³⁶ PRERAD, V; VYCHODIL, M. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Vydání 1. Praha : Univerzita Karlova, 1989.

³⁷ PRERAD, V; VYCHODIL, M. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Vydání 1. Praha : Univerzita Karlova, 1989.

³⁸ *Krimi servis Hlaváček : služby v oblasti kriminalistiky* [online]. 2008. Některé zvláštní způsoby dokazování. [cit. 2011-10-20]. Dostupné z WWW: <www.krimi-servis.cz>.

které naopak nově získány, které jsou v rozporu a zda k jejich odstranění bude
potřebovat provést další vyšetřovací úkony.³⁹

³⁹ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha :
C. H. Beck , 2004, s. 372

5. Prověrka výpovědi na místě

Tato specifická kriminalistická metoda, prověrka výpovědi na místě, vznikla modifikací a kombinací již dříve známých a používaných kriminalistických metod, a to ohledání, výslech, vyšetřovací pokus, rekognice a rekonstrukce.

K prověrce výpovědi na místě se přistupuje v případech, kdy je zapotřebí prověřit zda osoba, která byla vyslýchána k danému skutku, získala informace, jež uvedla při výslechu do výpovědi tak, že se sama bezprostředně účastnila vyšetřované události nebo tuto událost bezprostředně pozorovala nebo jestli si informace uvedené ve výpovědi vymyslela. Prověrkou se tedy zjišťuje věrohodnost výpovědi, a to zejména věrohodnost konkrétních faktů vázaných na určité místo.⁴⁰

5.1 Prověrka výpovědi na místě z trestněprávního hlediska

Prověrka výpovědi na místě je upravena v trestním řádu jako zvláštních způsob dokazování v § 104e „*Prověrka na místě se koná, je-li zapotřebí za osobní přítomnosti podezřelého, obviněného nebo svědka doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro trestní řízení, které se vztahují k určitému místu.*“ Dále trestní řád uvádí, že při postupu při prověrce na místě „*....se přiměřeně užijí ustanovení o vyšetřovacím pokusu.*“⁴¹

Prověrka výpovědi na místě byla již zhruba od 80. let minulého století považována za samostatnou kriminalistickou metodu, kterou ovšem trestní řád nijak neupravoval. V trestním řádu byla zakotvena až novelou č. 265/2001 Sb. jako zvláštní způsob dokazování.⁴²

⁴⁰ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 340

⁴¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) § 104e odst. 2

⁴² NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 280

5.2 Prověrka výpovědi na místě z kriminalistického hlediska

Prověrka výpovědi na místě je specifická metoda kriminalistické praktické činnosti spočívající v tom, že dříve vyslechnutá osoba na určitém místě dobrovolně ukáže objekty mající vztah k vyšetřované události, popíše tyto vztahy a spojitosti a demonstruje některé činnosti, přičemž kriminalista zkoumá ukazované objekty a demonstraci osoby, porovnává výpověď na místě se získanými fakty situace místa a dokumentuje průběh a výsledky prověrky, čímž je možné doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro trestní řízení.⁴³

Tento zvláštní způsob dokazování umožňuje za přítomnosti osoby (podezřelý, obviněný, svědek) doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro vyšetřovanou událost, vztahující se k určitému místu. Prověrka na místě se nesmí zaměřit s výsledkem na místě činu, ke kterému se přistupuje za účelem vyvrácení dříve podané lživé výpovědi.

Při prověrce na místě vyslechnutá osoba dobrovolně ukazuje, popisuje a demonstruje. Kriminalista při tomto úkonu zkoumá, porovnává a dokumentuje.⁴⁴

5.3 Příprava prověrky výpovědi na místě

Samotná příprava prověrky začíná kompletní analýzou výpovědi a shromážděním všech doposud získaných důkazů a materiálů. Po získání dobrovolného souhlasu dříve vyslechnuté osoby se může přistoupit k samotné přípravě, která se skládá z jednotlivých dílčích bodů, ze kterých se zpracuje plán průběhu prověrky:⁴⁵

- určit cíl prověrky na místě a jeho úlohy, kterých má dosáhnout
- stanovení doby provedení prověrky
- stanovit výchozí, orientační a uzlové body prověrky
- stanovit osoby, které se prověrky zúčastní a jejich úkoly

⁴³ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 140

⁴⁴ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 141

⁴⁵ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 341

- určit způsoby a metody dokumentace úkonu
- zajistit prostředky dokumentace a spojení
- rozhodnout o předběžné obhlídce místa prověrky
- provést instruktáž účastníků prověrky

5.4 Taktické zásady prověrky výpovědi na místě

Prověrka výpovědi na místě se řídí dle určitých kriminalistických zásad, které je zapotřebí při tomto úkonu dodržovat.

a) Zásada dobrovolnosti

Prověrku na místě je možné provést pouze při dobrovolné účasti podezřelého, obviněného nebo svědka. Pokud, že osoba odmítne se na úkonu účastnit, nelze ji k tomuto jakýmkoli způsobem nutit. V tomto případě nelze prověrku na místě provést.⁴⁶

b) Zásada iniciativy

Zásada iniciativy je vázána stejnými pravidly jako zásada dobrovolnosti. Bez iniciativy osoby (podezřelá, obviněná a svědek) nelze dosáhnout ke zjištění (prověření) objektivních údajů.⁴⁷

c) Zásada aktivního působení vyšetřovatele

V tomto případě je nutné, aby policejní orgán vystupoval v aktivní roli od samotného počátku přípravy prověrky na místě.

d) Zásada ostražitosti

Zásada ostražitosti se upotřebí ve všech případech zvláštních způsobů dokazování. Ostražitostí se rozumí učinit taková opatření, aby se zamezilo narušení prováděného úkonu (např. aby nedošlo k útěku osoby, jejíž výpověď se prověřuje, zničení důkazů, ohrožení bezpečnosti osob atd.).⁴⁸

⁴⁶ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 280

⁴⁷ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004, s. 281

⁴⁸ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 140

e) Zásada účasti svědka na úkonu (nezúčastněné osoby)

Svědek garantuje objektivitu výsledků a průběh celého úkonu.⁴⁹

5.5 Taktika postupu prověrky výpovědi na místě

Taktika postupu při provádění prověrky na místě závisí na procesním postavení osoby, jejíž výpověď je prověřována. Dále závisí na stanoveném cíli, charakteru místa, kde bude úkon proveden a na konkrétní situaci.

Prověrka na místě se zahajuje na příslušném útvaru policie, kde musí být splněny povinné procesní náležitosti (dobrovolnost, iniciativa, poučení). Po provedení těchto úkonů je osoba vyzvána, aby sdělila výchozí bod prověrky (tj. okolnosti příhodové cesty a určení odkud je schopna se orientovat – tam prověrka začne). Výchozím bodem může být místo ležící poblíž události (např. vlakové nádraží), místo v bezprostředním okolí, kde bude prověrka provedena nebo se jím stane policejní útvar, a to v případě, že osoba není schopna přesně označit místo ale zná cestu k danému místu.

Od výchozího bodu se musí osobě umožnit volný pohyb, nerušené obhlédnutí místa a zorientovat se na něm. Osoba určí změny na místě prověrky oproti původní situaci a označí opěrné a orientační body. Opěrnými body se rozumí konkrétní objekty, na kterých nebo u kterých se odehrály či projevíly jednotlivé okolnosti k popisované události. Orientačními body se rozumí objekty, které jsou k místu prověrky vázané (stromy, budovy, atd.). Jsou to výrazné objekty, které umožňují snadnou orientaci na místě.⁵⁰

Na místě prověrky, kde došlo k podstatné události, se ověří předchozí znalost místa. Proto se osobě, jíž výpověď se prověřuje, nechá prostor k samovolnému vyprávění o daném místě, co o něm ví, nechá se jí prostor, aby označila jednotlivá

⁴⁹ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 141

⁵⁰ STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 143

místa, objekty a objasnila jejich vztah k vyšetřované události. Teprve poté jí jsou pokládány doplňující otázky a je požádána o demonstraci některých činností.⁵¹

Při tomto je nutné po celou dobu průběžně vyhodnocovat průběh úkonu a získávané výsledky porovnávat s výpovědí osoby. V případě, že vznikne situace, která by mohla vést ke zmaření jejího účelu nebo když osoba, jejíž výpověď se prověřuje, odmítne aktivně spolupracovat, musí se úkon bezodkladně ukončit.

Pokud je nutné provést prověrku na místě s více osobami, s každou osobou bude provedena prověrka na místě samostatně.

5.6 Dokumentace prověrky výpovědi na místě

Dokumentace prověrky na místě se volí podle toho, zda výsledky získané prověrkou budou užity jako důkazy nebo jestli budou mít pouze informativní charakter.

Obligatorním dokumentem je protokol s obecnými náležitostmi (dle ust. § 55 TrŘ). V úvodní části protokolu bude uveden datum a čas, útvar policie a orgán, který prověrku provádí, osobní data osoby, jejíž výpověď se prověřuje a její procesní postavení, uvedení o dobrovolnosti této osobnosti. Dále cíl a účel prověrky, data ostatních účastníků, poučení osob a údaje o okolnostech při provedení prověrky. V popisné části protokolu bude obsažena volná výpověď osoby, údaje k průběhu cesty na místo, popis místa konání, chování osoby na místě, směr postupu, místa jednotlivých zastavení a způsob označení kriminalisticky relevantních objektů a jejich údaje, údaje o demonstrovaných činnostech a otázky kladené vyšetřovatelem. Závěrečná část musí obsahovat doplňující údaje, které nejsou uvedeny v předešlých částech protokolu, ale jsou důležité pro další řízení. Např. pokud se s prověrkou na místě prováděly další doplňující úkony (např. ohledání míst nálezů objektů atd.). Dále obsahuje odkazy na dokumentaci a další protokoly, podpisy všech osob zúčastněných na úkonu.⁵²

⁵¹ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 342

⁵² STRAUS, J. et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005, s. 144

Dále se prověrka výpovědi na místě dokumentuje dalšími technickými prostředky, jako je fotodokumentace a topografická dokumentace (náčrtek a plánek místa). Úkon lze dokumentovat i videozáznamem.

5.7 Hodnocení průběhu a výsledků prověrky výpovědi na místě

Při hodnocení samotného průběhu a výsledků prověrky, se zejména doporučuje zjistit shodu mezi původní výpovědí a zjištěními na místě prověrky, vyhodnotit rozdílnosti a určit jejich význam pro hodnověrnost prověrky, vyhodnotit orientaci a pohyby osoby na místě, doposud získané výsledky srovnat s fakty dosud nashromážděnými a zjistit jejich excesy a určit, zda byl splněn stanovený cíl prověrky a jaký přínos měl tento úkon pro samotný proces vyšetřování.⁵³

⁵³ MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004, s. 343

6. Kazuistika – Prověrka na místě

Tato práce představí případ, který se stal v Praze v roce 2011, u kterého bylo zapotřebí odstranit vzniklé nepřesnosti a nejasnosti z výpovědí zúčastněných osob. Proto se kriminalisté rozhodli přistoupit k provedení zvláštního druhu dokazování, a to prověrky výpovědi na místě. Jedná se o případ Vydírání dle ustanovení § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) TrZ spáchaného ve spolupachatelství ve smyslu ustanovení § 23 TrZ.

V centru Prahy se měli dva muži, a to Miloš T. a Jarmil J., dopustit výše uvedeného trestného činu na Alici L., která se rozhodla jej v delším časovém odstupu nahlásit na Policii České republiky. Poté, co byly všechny tyto osoby k celé věci vyslechnuty, bylo zjištěno, že jejich výpovědi se v určitých a podstatných okolnostech neshodují a jsou v nich značné nejasnosti.

Výslechem poškozené Alice L. vyplynulo, že 7. května 2011 se nacházela na Karlově náměstí, kdy u ní zastavilo tmavé vozidlo. Řidič tohoto vozidla měl zájem o její sexuální služby, proto k němu nastoupila do vozidla, na místo spolujezdce, a on se záhy rozjel. Na jedné křižovatce do vozidla přistoupil druhý muž, který si sedl dozadu, za spolujezdce. Tomuto muži Alice L. nedávno poskytla své sexuální služby u něho v bytě. Muž na zadním sedadle začal na Alici L. křičet a obvinil ji z krádeže náramkových hodinek v hodnotě 100.000,- Kč, které mu měla ukrást z bytu při poskytování jejích služeb. Když mu Alice L. stále tvrdila, že mu je neukradla, odněkud vytáhl stříbrnou střelnou zbraň, kterou však Alice L. nebyla schopna blíže popsat, a přiložil jí tuto zbraň k hlavě. Alice L. chtěla zavolat policii. Na toto jí muži řekli, že policii volat nebudou, že si to vyřídí někde v lese, po svém. Po celou dobu jízdy Alici L. na hlavu mířil zbraní muž, který seděl na sedadle za ní. V tuto chvíli začala mít Alice L. vážnou obavu o svůj život. Chtěla z vozidla vyskočit, avšak, podle jejích slov, jel řidič rychle a nikde nezastavoval. Ze strachu o život mužům sdělila, že hodinky prodala barmanovi herny „Permoník“ na Karlově náměstí, což si vymyslela. Na toto jí muži odvětili, že pokud lže, nebo se to rozhodne někde nahlásit, tak ať si je nepřeje, že to zařídí jinak a že ji třeba i zabijí nebo nechají zabýt někým jiným. Při tomto se zmínil o nějakých Čečencích. V baru „Permoník“ ovšem od barmanky oba muži zjistili, že si toto vymyslela a chtěli ji násilím odtáhnout zpět do vozidla. Alice L. se však zachytila

dveří a odmítla s nimi opustit bar. Na toto ji muži pustili a za opakovaného vyhrožování z baru odešli.

Na Policii se celou věc Alice L. rozhodla ohlásit až druhý den po události, protože měla z výhrůžek obou mužů strach, že jí opravdu ublíží a zabijí.

K popisu mužů uvedla:

Řidič vozidla byl muž, kolem 30 let, vysoký asi 178 cm, snědší pleť, dlouhé vlasy svázané do culíku, s knírkem, bez výrazných znaků. Je si jistá, že by tohoto muže poznala jak na fotografii, tak v případě osobního kontaktu. Vzpomněla si, že když v den události vyjízděli vozidlem, tak se zmínil, že se jmenuje Dodo.

K muži, který následně přistoupil do vozidla uvedla, že byl menší a sportovní postavy, tak do 175 cm. Byl holohlavý a měl bradku. Na očích měl nasazené dioptrické brýle. Dále si všimla, že tento muž měl obě ruce hodně potetované, od loktů až po ramena a na jedné ruce, nejspíš na levé, měl vytetované jméno svého syna (jméno si Alice L. nepamatuje, ale vzpomíná si, že když byla u muže v bytě, že jí jméno syna sdělil). Na druhé ruce bylo tetování zjevně čerstvé a zarudlé. Tohoto muže by taktéž poznala, jak dle fotografie, tak kdyby ho viděla osobně.

Vyšetřovatel se po čase rozhodl o opakované předvolání Alice L. k doplnění své prvotní výpovědi. Při tomto uvedla, že si, vzhledem k časové prodlevě, již nic moc nepamatuje, ale že trvá na své původní výpovědi. Tato doplňující výpověď byla vedena aktivním působením vyšetřovatele, který se rozhodl tímto výsledkem doplnit chybějící nebo nedostatečné informace z prvního výslechu.

Nejprve vyšetřovatel položil otázku: „*Co přesně vám říkal druhý muž ve vozidle?*“ Na tuto otázku Alice L. odpověděla: že jí opakovaně říkal, že mu měla ukrást hodinky, ať je vrátí. Dále, že jí vyhrožovali odvezením do lesa a řešením krádeže jiným způsobem. Kvůli záchraně svého života jim sdělila, že hodinky prodala v baru „Permoník“. O muži, který seděl za ní mluvila, jako o osobě, která byla vulgární, ale již si nevybavovala co přesně říkal. O vyhrožování smrtí, nebo ublížení na zdraví si již nevzpomínala, ale vzpomněla si, že řidič uvedl něco o Čechencích.

Další otázka byla zaměřena na popis zbraně: „Co řeknete o zbrani, kterou měl mít muž vzadu za vámi?“ Alice L. uvedla, že jí viděla jen letmo, že byla stříbrná, že jí přiložil ke krku, ale nedotkl se jí. Detaily o tom, ve které ruce zbraň držel, kde jí měl uloženou nebo jak vypadala, nedokázala uvést žádné informace.

Podání vysvětlení Miloše T.

Dle ustanovení § 158 odst. 5 TrŘ, Miloš T. uvedl, že potkal Jarmila J., kterého požádal, zda by s ním nezajel za jednou prostitutkou, která mu měla údajně ukrást jeho hodinky, když využíval jejích služeb u něho doma. Jarmil J. souhlasil. Prostitutku našli na Karlově náměstí. Zastavili u ní a ona si přisedla k nim do vozu, na místo spolujezdce. Dále uvedl, že seděl na sedadle za spolujezdcem a nejspíš si ho při nastupování nevšimla. Po nastoupení se jí ptal, kde jsou jeho hodinky, které ukradla. Žena nejdříve lhala, pak říkala, že je nevzala. Poté se ale přiznala a hodinky prý prodala barmanovi v herně „Permoník“ na Karlově náměstí. Oba muži ženě cestou nadávali. Miloš T. rozhodně popírá, že by jí fyzicky napadl, stejně tak Jarmil J. a rozhodně ženě nevyhrožovali. Po příjezdu k herně šli všichni společně dovnitř. Barmanka uvedla, že o hodinkách nic neví a že v herně žádný barman nepracuje. Po tomto zjištění na Alici L. křičel a byl sprostý, ale rozhodně jí neublížil. Když zjistil, jak se věc má, a že z Alice L. nic nedostane, řekl Jarmilovi J., že jdou pryč. Jarmil J. chytl Alici L. za ruku s tím, že jde s nimi. Toto mu však Miloš T. rozmluvil a oba v klidu odešli z herny a jeli domů. Krádež hodinek na Policii ČR neoznámil z důvodu, že se styděl za prostitutku, a že věděl, že je malá pravděpodobnost tyto hodinky dohledat.

V rámci položených otázek odpověděl, že prostitutku vedlo k přiznání to, že byla v cizím autě s dvěma naštvanými chlapi, a že to chtěla mít nejspíš brzo za sebou. Miloš T. si stojí za tím, že jí nikdo z nich neublížil, nikdo jí nevyhrožoval, pouze jí nadávali. Miloš T. má ke zbráním odpor, nikdo z nich tehdy žádnou zbraň neměl. Miloš T. nemá žádnou zbraň, maximálně nějaký nožík.

Podání vysvětlení Jarmila J.

Dle ustanovení § 158 odst. 5 TrŘ, po poučení o svých právech uvedl, že tomuto rozuměl a že dle ustanovení § 33 odst. 1 TrŘ využívá svého práva a vypovídat nechce a nebude. K tomuto uvedl, že se dostavil na předchozí předvolání s tím, že v dané věci bude vypovídat. Zvolil si svého obhájce Mgr. Antonína K., kterému podepsal plnou

moc. Mgr. Antonín K. se však dnešního dne k úkonu nedostavil a Jarmil J. plnou moc nemá u sebe. Z tohoto důvodu v současné době nebude vypovídat, jelikož chce vypovídat za účasti svého zvoleného obhájce. Po tomto byl seznámen s dalším termínem výslechu.

Podání vysvětlení barmanky Ivony J.

Z podaného vysvětlení, dle ustanovení § 158 odst. 5 TrŘ, barmanky herny „Permoník“, paní Ivony J., vyplývá, že skutečnosti z výpovědí Alice L., Jarmila J. a Miloše T. se stali. Všichni tři byli uvedeného dne v baru, ptali se po hodinkách a na ženu, která byla s nimi křičeli. Jeden jí poté chytl za ruku, či za kabát, barmanka si již přesně nepamatuje a snažil se tuto ženu vytáhnout z baru. Žena se chytila barových dvířek a měla v očích slzy. Poté muži odešli. Žena v baru ještě chvíli zůstala, poté ji barmanka vykázala.

Podání vysvětlení Filipa P.

Ve věci podal vysvětlení, dle ustanovení § 158 odst. 5 TrŘ, host herny „Permoník“, Filip P., který uvedl, že byl uvedeného dne, v baru „Permoník“ na Karlově náměstí na Praze 2. Tehdy tam sloužila Ivona, kterou zná, ale neví její příjmení. Filip P. opět potvrdil slova Alice L., Jarmila J. a Miloše T. Na Filipa P. působila žena, kterou oba muži přivedli, že z nich má strach. Dále Filip P. uvedl, že muži ženu fyzicky nenapadali, ani si není vědom, že by jí jakkoli vyhrožovali a ženu se nesnažili vytáhnout z baru.

6.1 Usnesení

Po provedených šetření orgánů Policie ČR byli zjištěné skutečnosti, které nasvědčovali o spáchání trestného činu a z tohoto důvodu se vyšetřovatel rozhodl sepsat usnesení o sdělení obvinění podle ustanovení § 160 odst. 1 TrŘ. Tímto usnesením bylo zahájeno trestní stíhání Miloše T. a Jarmila J., kteří byli obviněni ze spáchání zločinu Vydírání dle ustanovení § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) TrZ spáchaného ve spolupachatelství dle ustanovení § 23 TrZ.

V odůvodnění vyšetřovatel uvádí všechny okolnosti, které vedou k rozhodnutí, že byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty uvedeného zločinu Vydírání. Pro odůvodnění jsou velmi důležité jednotlivé výslechy Alice L., Miloše T., Jarmila J., barmanky Ivony J. a hosta baru „Permoník“ Filipa P.

Jelikož prověřováním podle § 158 TrŘ byly zjištěny odůvodněné skutečnosti, že byl spáchán výše citovaný trestný čin, kterého se dopustili Miloš T. a Jarmil J., konstatoval vyšetřovatel postup k zahájení trestního stíhání dle ustanovení § 160 odst. 1 TrŘ za plně odůvodněný.

Výslech obviněného Miloše T.

Obviněný muž, Miloš T., který v době incidentu seděl na zadních sedadlech, využil svého práva ve smyslu ustanovení § 33 odst. 1 TrŘ a odmítl vypovídat.

Výslech obviněného Jarmila J.

Obviněný muž, Jarmil J., který řídil vozidlo Audi A8, černé barvy, ve své výpovědi uvedl, že rozhodně nesouhlasí s tím, co je vedeno v usnesení o zahájení o trestním stíhání. K žádnému vydírání ve smyslu ustanovení § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) TrZ, dle něho nedošlo. Ani on, ani Miloš T. rozhodně nebyli ozbrojeni. Uvedl, že je pravda, že chtěli vrátit odcizené hodinky od prostitutky, která je uvedena v usnesení o trestním stíhání, ale že ji rozhodně nevyhrožovali žádným ublížením na zdraví, nebo dokonce smrtí, pouze použili sprostých slov. Dále uvedl, že si již nepamatuje, kdy se vyšetřovaná událost stala. Daného dne se potkal s Milošem T., který mu řekl, že jej okradla prostitutka o hodinky. Chtěl, aby s ním za touto ženou zajel. Miloš T. na Karlově náměstí označil ženu a vystoupil z vozidla. Tuto ženu Jarmil J. následně požádal o sexuální služby, a ona si přisedla do vozidla na místo spolujezdce. Vrátil se pro Miloše T., který si sedl za ženu. Vzápětí se ženy zeptal na jeho hodinky. Ta tvrdila, že je neukradla a že neví, kde jsou. Vzápětí řekla, že je prodala barmanovi v herně „Permoník“ na Karlově náměstí. Jarmil J. se tedy rozjel k herně, do které následně vešli všichni tři společně. Barmanka uvedla, že o žádných hodinkách nic neví a že v herně žádný barman nepracuje. Poté vyzval Miloš T. Jarmila J., aby šli pryč, a Alici L. zanechali v baru. Oba se odebrali domů.

Vyšetřovatel se dotazoval na vybavení jeho vozidla, aby si ověřil některé informace, které mohou objasnit možnost použití zbraně ve vozidle. Zeptal se na to zda: „*má jeho vozidlo opěrky hlavy na místě řidiče a spolujezdce vlevo vepředu.*“ Jarmil J. odpověděl, že ano. Dále se vyšetřovatel zeptal zda: „*vozidlo bylo po nástupu Alice L., uzamčené a jestli mohla kdykoliv odejít.*“ Odpověď byla opět ano. Na otázku: „*Vyhrožoval jste Vy nebo Miloš T. Alici L. ublížením na zdraví, smrtí nebo nějak jinak?*“ Jarmil J. odpověděl: „*Vůbec ne, jen jsem se ptal, kde to prodala, jinak jsem s ní nemluvil. Miloš T. na ní byl sprostý.*“ Dále se vyšetřovatel zaměřil na zbraň a zbrojní průkaz. Vlastnictví jak zbraně, tak zbrojního průkazu popřel. Na otázku jestli tahal Alici L., z baru odpověděl, že jí pouze držel za ruku, jelikož se snažila utéct. Ve výsledku také popřel jakékoliv vyhrožování Čechencema. Poté se vyšetřovatel dotazoval na vlastnictví zbraně nebo zbrojního průkazu u Miloše T., ale zde Jarmil J., nevedl, žádných kladných poznatků

Shrnutí výpovědí

Ze získaných výpovědí bylo zjištěno, že se v určitých částech rozcházejí. Alice L. tvrdila, že byla ohrožována střelnou zbraní. Tato zbraň se ovšem v dalších výsleších jiných osob neobjevila. Dále uvedla, že chtěla z vozidla vystoupit, avšak nemohla z důvodu, že vozidlo stále jelo. Jarmil J. ovšem uvedl, že v centru Prahy není možné nezastavit, a to vzhledem ke křižovatkám a světelným signálům (při výsledku cestu znázornil na mapě). Dále Alice L. ve svých výpovědích uvádí, že jí oba muži vyhrožovali fyzickým násilím a také zabitím, kdy zmínili své „známé“ z Čechenska. Oba muži toto negovali, řekli, že ženě pouze sprostě nadávali. V baru „Permoník“ Jarmil J. chytl ženu za ruku a chtěl, aby šla s nimi, když žena odmítla tak ji ihned pustil a odešel společně s Milošem T. pryč. Toto tvrzení potvrdila i obsluha baru herny „Permoník“.

Vzhledem k těmto nejasnostem při vyšetřování se přistoupilo k objasnění celého skutku provedením prověrky výpovědi na místě, a to ve smyslu ustanovení § 104 odst. e) TrŘ. Prověrkou na místě bude zjištěno objektivní posouzení části výpovědi poškozené (svědka) Alice L., zejména části výpovědi týkající se jednání a chování obviněných v osobním motorovém vozidle zn. Audi A8, barva černá – metal, včetně použití zbraně.

Při přípravě k výkonu provedení prověrky výpovědi na místě, stanovil vyšetřovatel, že se úkonu bude účastnit Alice L., obhájce obviněných, nezúčastněná osoba a dva figuranti, kteří budou vykonávat role obviněných, a to Jarmila J., a Miloše T.

6.2 Protokol o Prověrce na místě

1. část – Úvod

V úvodní části vyšetřovatel stručně představí celý případ, kdy uvede právní kvalifikaci a kdo je obviněný. Následně právní kvalifikaci doplní o postupný děj, jak měl být čin spáchán s konkretizováním rolí a činnosti jednotlivých aktérů.

V uvedeném případě se jednalo o spáchání zločinu vydírání dle ust. § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) TrZ spáchaného ve spolupachatelství dle ust. § 23 TrZ, jenž se měli dopustit obvinění, Miloš T. a Jarmil J., zde následuje stručný popis události, který je popsán na začátku této kasuistiky.

Osoba podstupující prověrku na místě – Alice L., nar.: 3.3.1977, bytem Čmelákov 159, Horní Dolní, svědek.

Prověrku na místě provedli – por. Jaroslav František – vedení procesního úkonu, pprap. Rostislav Filip, videodokumentace, nprap. Alice Filipová – fotodokumentace (všichni služebně zařazeni na 1. OOK, SKPV, OŘ Praha II).

Figuranti - figurant č. 1 - představující obviněného Miloše T. a figurant č. 2 - představující obviněného Jarmila J.

Prověrce na místě přítomni – JUDr. Petr Pavel, evidenční číslo 000000, obhájce obviněných

Nezúčastněná osoba – Petra Pytlová, evidenční číslo 000000

Místo prověrky na místě – parkoviště v ulici Studničkova

Důvody a účel prověrky na místě - objektivní posouzení části výpovědi poškozené (svědka) Alice L., zejména části výpovědi týkající se jednání a chování obviněných v osobním motorovém vozidle zn. Audi A8, RZ 1A23456, barva černá – metal, včetně použití zbraně.

Použité pomůcky – motorové vozidlo tov. zn. Audi A8, RZ 1A23456, barva černá – metal; střelná zbraň – maketa černé střelné zbraně

Dokumentace prověrky na místě – videozáznam, fotodokumentace, písemný protokol a poučení poškozeného jako svědka

Podmínky průběhu prověrky - denní doba (dopoledne), polojasno a následně jasno, bezvětří, teplota 22 st. Celsia

Prověrka na místě započata – dne 22.8.2012 v 09:30 hodin

Další částí úvodu je poučení svědka dle následujících ustanoveních:

§ 44a TrŘ – právo poškozeného být vyrozuměn o propuštění obviněného z vazby, **§ 97 TrŘ** – povinnost vypovídat jako svědek o okolnostech, které jsou mu známy, **§ 101 odst. 1 TrŘ** – upozornění na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu; výpověď bude užita jako důkaz, **§ 345 odst. 1 TrZ** – trestnost lživého obvinění jiné osoby ze spáchání trestného činu, **§ 345 odst. 2 TrZ** - trestnost lživého obvinění jiné osoby ze spáchání trestného činu s úmyslem, přivodit mu trestní stíhání, **§ 346 odst. 2 TrZ** – trestnost uvedení úmyslné nepravdy či zamlčení okolnosti pro rozhodnutí, **§ 99 odst. 1 TrŘ** – osoba nesmí být vyslýchána o utajovaných skutečnostech chráněných zvláštním zákon, pokud tohoto není příslušným orgánem zproštěn, **§ 99 odst. 2 TrŘ** – osoba nesmí být vyslýchána, pokud by svou výpovědí porušila státem uloženou či uznanou povinnost mlčenlivosti, **§ 99 odst. 3 TrŘ** – se zákaz výslechu dle odst. 2 nevztahuje na svědeckou výpověď, **§ 100 odst. 1 TrŘ** – právo odmítnout výpověď, pokud je osoba v příbuzném vztahu s obviněným, **§ 100 odst. 2 TrŘ** – právo odepřít výpověď, pokud by tímto způsobil trestní stíhání sobě či příbuznému v pokolení přímém, **§ 100 odst. 3 TrŘ** – oznamovací povinnost dle § 368 TrZ (neoznámení trestného činu), v případě porušení hrozí postižení pořádkovou pokutou dle § 66 TrŘ, **§ 211 odst. 3 TrŘ** – při odepření výpovědi dle § 100 TrŘ, bude výpověď přečtena, **§ 103 TrŘ** – ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 TrŘ a § 95 odst. 2 TrŘ – právo nahlédnout do písemných poznámek, právo doplnění, opravy a změny v souhlasu v protokolu, podle **§ 95 odst. 3 TrŘ** přečtení protokolu za přítomnosti nezúčastněné osoby, pokud byl výslech prováděn bez zapisovatele, **§ 2 odst. 14 TrŘ** – právo na mateřský jazyk, **§ 104 odst. 1 TrŘ** – nárok na nutné výdaje a ušlé zisky, **§ 55 odst. 2 TrŘ** – právo na utajení své osoby

2. část – Průběh prověrky na místě

Po poučení svědka dochází k samotnému výkonu úkonu, kdy na samotném začátku se vyšetřovatel musí zeptat na souhlas s uvedeným postupem a na případné návrhy nebo dotazy obhájce, nezúčastněnou osobou. U svědka musí vyšetřovatel položit nutnou otázku: „*Souhlasíte, že se dobrovolně a ze své vůle podrobíte procesnímu úkonu "Prověrka výpovědi na místě?"*“ Dále se vyšetřovatel opět musí zeptat, zda svědek porozuměl poučení a jestli nežádá dalšího vysvětlení.

Po výše uvedených činnostech byla poškozená (svědek) Alice L. instruována k rozestavení figurantů, zaujetí pozice ve vozidle, nastavení sedaček vozidla a popisu děje. Při průběhu prověrky, kterou aktivně vyšetřovatel podporoval, se Alice L. po celou dobu chovala velmi nervózně. Prověrkou vyšlo najevo, že Alice L. seděla na místě spolujezdce, Miloš T. na sedadle za ní a Jarmil J. řídil. Dále uvedla, že se Miloš T. ptal na hodinky. Řidič jí vyhrožoval, že jí zaveze do lesa. Když uvedla, že muž za ní se vrtěl, vstoupil do průběhu prověrky obhájce a zeptal se, jak to viděla, jestli byla otočená dozadu. Toto Alice L. potvrdila. Vzápětí ale řekla, že seděla normálně a otočená nebyla, že se jen ohlédla za sebe přes rameno. Uvádí, že muž za ní byl sprostý, ale už si nevzpomíná, co přesně říkal. Řidič se zmiňoval o Čečencích. Dále se vyšetřovatel zeptal na zbraň. Alice L. velice nervózně a neklidně začíná naznačovat, jak seděla, jak se ohlédla, jak zahlédla zbraň a ve svém konání je velmi nejistá. Není schopna popsat, jak se otočila, aby zahlédla zbraň, a není ani schopna navést figuranta, představujícího Miloše T., aby naznačil, jak Miloš T. na ní mířil zbraní s tím, že je to již velice dlouho. Dále uvádí, že se na oba muže raději nekoukala vůbec, protože měla strach a chtěla se dostat z vozidla. Zbraň zahlédla jen na chvíli, nedokáže ji popsat, neví jaká zbraň, neví, v jaké ruce ji Miloš T. držel a jak na ní mířil. Zvuk natažení zbraně, nebo že by si s ní Miloš T. nějakým způsobem hrál, neslyšela. Na otázku obhájce zda ví v jakém prostoru a jak zbraň zahlédla, odpověděla, že neví. Uvádí, že z vozidla nemohla vystoupit, protože bylo stále v pohybu a není si jistá, zda stavěli na semaforech. Na otázky ohledně vozidla, zda poznává vozidlo, ve kterém ten večer jeli, uvádí, že neví. Během jízdy nedošlo k žádnému fyzickému kontaktu, až v baru, kdy ji chtěli vytáhnout ven. Na otázky ohledně cesty, si již nepamatuje, neví, kudy jeli. Pamatuje si jen Karlovo náměstí. Vzápětí ovšem uvádí, že muž vzadu nastoupil v ulici Myslíkova.

Následně byla provedena videodokumentace vozidla, fotodokumentace a závěrečná část, kdy byly položeny otázky zúčastněným.

Před ukončením úkonu se vyšetřovatel dotázal obhájce obviněných a nezúčastněné osobě i Alice L., zda mají nějaké výhrady k provedení procesního úkonu „Prověrka výpovědi na místě“, případně jestli mají nějaké dotazy. Žádné námitky nebo dotazy nikdo z těchto dotázaných osob neměl.

3. část – Závěr

Při provádění "Prověrky výpovědi na místě", dle ust. § 104e TrŘ, byla pořízena videodokumentace videokamerou značky Panasonic na záznamové médium paměťová karta, dále byla pořízena fotodokumentace fotoaparátem značky Nikon na záznamové médium paměťová karta. Videodokumentace i fotodokumentace byla následně zálohována na DVD-R zn. "Verbatim", kdy DVD je nedílnou součástí tohoto protokolu. Rovněž byla vyhotovena fotodokumentace v listinné podobě, která je taktéž nedílnou součástí protokolu.

Osobní motorové vozidlo značky Audi A8, RZ 1A23456, barva černá – metal, jenž je majetkem obviněného Jarmila J., bylo obviněným před započítím "Prověrky výpovědi na místě" dobrovolně přistaveno na výše uvedené parkoviště a dobrovolně poskytnuto k provedení úkonu. Během provedení úkonu a po jeho skončení nebylo vozidlo účastníky "Prověrky výpovědi na místě" nijak zničeno ani poškozeno a bylo následně odvezeno obviněným Jarmilem J. bez dalších připomínek.

Prověrka na místě byla ukončena dne **22.08.2011** v **11:25** hodin. Protokol o "Prověrce výpovědi na místě", dle ustanovení § 104e TrŘ, byl sepsán dne **22.08.2011**, předložen všem účastníkům k přečtení s poučením o možnosti se k němu vyjádřit, možnosti jeho oprav nebo doplnění. Po přečtení - doplnění všichni přítomní prohlašují, že protokol odpovídá stavu, průběhu a v něm uvedeným zjištěním, a proto nežadají změn, oprav ani doplnění.

Prověrku na místě provedl: por. Jaroslav František – vedení procesního úkonu, pprap. Rostislav Filip, videodokumentace, nprap. Alice Filipová – fotodokumentace (všichni služebně zařazeni na 1. OOK, SKPV, OŘ Praha II)

Nezúčastněná osoba: Petra Pytlová, evidenční číslo 000000

Osoba podstupující prověrku na místě: Alice L., nar.: 3.3.1977, bytem Čmelákov 159, Horní Dolní, svědek

Prověrce na místě přítomni: JUDr. Petr Pavel, evidenční číslo 000000, obhájce obviněných

Jak již výše uvedená kazuistika celého případu uvádí, z úředních záznamů o podaných vysvětlení, ve smyslu ustanovení § 158 odst. 3 TrŘ všech zúčastněných na celé věci a z následného šetření kriminalistů SKPV OŘ Praha II., vyšlo najevo, že je nutné odstranit určité rozpory, které jsou již uvedeny ve shrnutí výpovědí, provedením „Prověrky výpovědi na místě“. Mimo tohoto, bylo hlavním cílem prověrky potvrdit, či vyvrátit skutečnost, zda měl Miloš T. při jízdě motorovým vozidlem v ruce zbraň. Prověrkou na místě tato skutečnost byla vyvrácena. Pokud Alice L. opravdu seděla ve vozidle na místě spolujezdce, jak po celou dobu vyšetřování zarputile tvrdila a při prověrce předváděla, nebylo možné, aby zbraň, kterou jí měl Miloš T. údajně ohrožovat, viděla.

6.3 Vyhodnocení případu

Na základě prvotního oznámení Alice L. byl podán návrh na podání obžaloby pro Vydírání ve smyslu ustanovení § 175 odst. 1 TrZ. Trestní řízení bylo zahájeno pro zločin Vydírání ve smyslu ustanovení § 175 odst. 2, písm. c) „spáchá-li takový čin se zbraní“ TrZ. Jelikož se ovšem osoba poškozená, Alice L., k prvnímu líčení nedostavila vůbec a k druhému se dostavila pozdě, a to i přes aktivní součinnost kriminalistů a policistů. A k dalším okolnostem, kdy u soudu bylo její chování velice nervózní, nejisté a více než podivné. A i vzhledem k výsledkům prověrky výpovědi na místě, kdy bylo zjištěno, že zbraň, kterou měl Miloš T. ohrožovat Alici L., se ve vozidle vůbec nenacházela, z vozidla mohla Alice L. vystoupit na kterékoli křižovatce, ani jeden z mužů jí fyzicky nenapadl a ani jeden z mužů jí nevyhrožoval žádným fyzickým násilím ani zabitím. Proto soud celý případ uzavřel pouze rozhodnutím, že se jedná

o přestupek proti občanskému soužití ve smyslu ustanovení § 47 odst. c) z. č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Dále soud rozhodl o uložení pokut a to tak, že Jarmilovi J. uložil pokutu ve výši 15 000,- Kč a Miloši T. uložil pokutu v horní hranici, a to ve výši 20 000,- Kč.

7. Statistika

Vzhledem k tématu této bakalářské práce, bylo velice obtížné zaměřit se na tuto část práce. Rozhodla jsem se zpracovat statistiku, jak často jsou v praxi používány uvedené kriminalistické metody na jednotlivých pražských ředitelství Policie České republiky.

Stav, který je uveden v tabulce je od 1. ledna 2011 do 1. října 2011. Tedy pouze za deset měsíců.

Obvodní ředitelství	Praha I	Praha II	Praha III	Praha IV
Rekognice	60	66	100	79
Rekonstrukce	0	0	1	0
Prověrka na místě	2	27	3	37

Rekognice sama o sobě je relativně jednoduchým úkonem na proveditelnost. Její využitelnost má vysoké číslo ve všech Obvodních ředitelstvích Policie České republiky. Jejím provedením dosahují kriminalisté požadovaných výsledků velmi často.

Rekonstrukce je oproti rekognici velice náročným úkonem. Rekonstrukce vyžaduje mnohem větší dynamiku, variabilitu a nespočet dalších možností situace. Mezi kriminalisty obecně platí, že se k této formě dokazování přistupuje jen tehdy, pokud není možno dosáhnout objasnění věci jinými důkazními prostředky. Její náročnost na přípravu a samotnou realizaci je na místě nejen z časového hlediska, ale i po materiální a finanční stránce, obsazení všech osob, které se rekonstrukce musí zúčastnit, včetně osob pomocných. Taktéž příprava místa, pokud není možné rekonstrukci provádět na samotném místě činu, kde bude rekonstrukce prováděna, není zrovna jednoduchou záležitostí. Pokud jsou ovšem při provádění tohoto úkonu dodrženy všechny postupy a je připravena s maximální přípravou, jsou tímto úkonem dosahovány potřebné

výsledky, řádné a věrohodné objasnění trestného činu, které jsou následně použity jako důkazní prostředky.

Prověrka na místě je taktéž náročným úkonem. Její výhodou oproti rekonstrukci je, že se tímto prostředkem objasňují části vyšetřované události, které jsou mnohdy opravdu drobnou záležitostí. Její nevýhodou ovšem je, že mezi tímto úkonem a rekonstrukcí je jen tenká hranice a v dnešní době, mladých a málo zkušených policistů, může vést k tomu, že z prověrky na místě se stane rekonstrukce. K tomuto překročení hranic by však docházet nemělo. Aby se tomuto zabránilo, je nutná svědomitá a řádná příprava celého úkonu a řádné a aktivní vedení následného průběhu úkonu. Prověrkou na místě je opět dosahováno kladných výsledků. Díky tomuto úkonu lze trestný čin řádně a věrohodně objasnit.

8. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zpracovat přehled tří zvláštních druhů dokazování. Rekognice, rekonstrukce a prověrky výpovědi na místě. Všechny tyto druhy dokazování jsou dnes pro kriminalisty důležitými prostředky ke zdárnému vyšetření a následnému uzavření trestných činů. Jak je ve statistice uvedeno, některé z těchto úkonů se provádějí častěji, některé se využívají, vzhledem k jejich náročnosti na proveditelnost, méně častěji a hlavně tehdy, kdy nebylo ostatními prostředky možné dosáhnout požadovaného výsledku.

Další cíl, který byl pro tuto práci stanoven, byl rozbor výše uvedených úkonů po kriminalistické stránce a stejně tak uvést jejich právní úpravu. Každý úkon je tedy rozpracován z i kriminalistického procesního hlediska. Práce uvádí jednotlivé druhy těchto zvláštních úkonů a upozorňuje na zvláštnosti, které se při provádění těchto úkonů mohou vyskytnout. Stejně tak je v práci uveden postup a taktika, které je nutné striktně. U každého úkonu je uvedeno, jakým způsobem se úkon musí dokumentovat. Každý úkon je zpracován ve stejném postupu – od teorie po praktické zaměření úkonu, tak jak je k němu i v praxi přistupováno. V práci je také uveden význam zmíněných úkonů pro policejní praxi. Tyto cíle byly zpracovány v kapitolách 3., 4. a 5..

Praktická část práce se zaměřila na praktický případ, kdy bylo zapotřebí vyvrátit zjištěné nesrovnalosti provedením zvláštního druhu dokazování, a to prověrkou výpovědi na místě. Díky provedení právě tohoto úkonu, bylo docíleno závěrů, díky kterým bylo možné celý případ zdárně uzavřít. Kazuistika je uvedena v kapitole č. 6..

Druhou praktickou částí je statistika, která byla získána na základě výzkumu na jednotlivých pražských ředitelstvích Policie České republiky.

U všech těchto úkonů je zapotřebí zkušeností a svědomitosti. Pro dnešní mladé policisty jsou tyto prostředky velice náročným soustem a mnohdy se od nich raději ustoupí, protože není nikdo, kdo by je zvládl provést. Zkušení policisté jsou nedobrovolně nuceni opustit svou práci, které mnohdy věnovali značnou část svých životů a mladí policisté na provádění těchto náročných úkonů nejsou připraveni.

I z tohoto důvodu vznikla tato práce, jako úvodní vodítko, při provádění zvláštních druhů dokazování.

Stanovené cíle byly průběžně plněny v jednotlivých kapitolách za využití uvedených metod, ke zpracování bakalářské práce. Přínosem této práce je především ucelené a stručné zpracování zvláštních druhů dokazování. Bakalářskou práci mohou využít policisté jako metodickou pomůcku, pokud se rozhodnou, některý ze zvláštních druhů dokazování použít při výkonu své práce. Přínosem pro ně může být především taktický postup provedení těchto způsobů dokazování a také přehled jejich jednotlivých zásad.

Literární zdroje

1. CÍSAŘOVÁ, D, et al. *Trestní právo procesní*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2004. 830 s. ISBN 80-7201-463-3.
2. CHMELÍK, J, et al. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. 536 s. ISBN 80-86898-36-9.
3. MATIÁŠEK, J, et al. *Psychologie a výslechová praxe*. První vydání. Praha : Orbis, 1968. 251 s.
4. MUSIL, J, et al. *Kriminalistika*. Vydání 1. Praha : Naše vojsko, 1994. 276 s. ISBN 20-206-0423-5.
5. MUSIL, J.; KONRÁD, Z. ; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck , 2004. 606 s. ISBN 80-7179-878-9.
6. NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Vydání první. Praha : Eurounion, s.r.o., 2004. 328 s. ISBN 80-7317-036-1.
7. NĚMEC, M. *Vybrané problémy kriminalistické taktiky*. První. Praha : TRIVIS, 1994. 91 s.
8. PRERAD, V; VYCHODIL, M. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Vydání 1. Praha : Univerzita Karlova, 1989. 96 s. ISSN 0323-0619.
9. PJEŠČAK, J, et al. *Základy kriminalistiky*. Vydání I. Praha : Naše vojsko, 1976. 408 s.
10. SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003. 120 s. ISBN 80-7178-846-5.
11. STRAUS, J, et al. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, s.r.o., 2005. 278 s. ISBN 80-86898-40-7.
12. ŠÁMAL, P, et al. *Přípravné řízení trestní*. 2., doplněné a přepracované vydání. Praha : C. H. Beck, 2003. 1443 s. ISBN 80-7179-741-3.
13. ŠÁMAL, P, et al. *Trestní řád*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005. 1453 s. ISBN 80-7179-405-8.

Elektronické zdroje

1. *Krimi servis Hlaváček : služby v oblasti kriminalistiky* [online]. 2008. Některé zvláštní způsoby dokazování. Dostupné z WWW: <www.krimi-servis.cz>.
2. KONRÁD, Z. Vysvětlení - zvláštní druh výslechu?. *Kriminalistika* [online]. 1999, 4. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/1999/9904/konrad.html>>.
3. Česko. Ministerstvo vnitra České republiky. *MVČR: Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR, © 2010 [cit. 2011-11-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. Změna: 306/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. *Pracovní pomůcka, Praha*. 2009. s. 453.
2. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád), v úplném znění. *Pracovní pomůcka, Praha*. 2009. s. 453.
3. Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. 07. 2008 o Polici České republiky, ve znění pozdějších předpisů.. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. Praha, Ministerstvo vnitra ČR, 2008. s. 118.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- interní materiály Obvodních ředitelství Policie České republiky

Seznam příloh

Příloha č. 1 Protokol o prověření na místě

PROTOKOL O PROVĚRCE NA MÍSTĚ ve smyslu ustanovení § 104e) tr. řádu

I.

1a) Osoba podstupující prověrku na místě:

1) Prověrku na místě provedli:

2) Místo prověrky na místě:

3) Důvody a účel prověrky na místě:

4) Figuranti:

5) Použité pomůcky:

6) Prověřce na místě přítomni:

7) Nezúčastněná osoba:

8) Dokumentace prověrky na místě:

9) Podmínky prověrky na místě:

10) Prověrka na místě započata:

Poučení svědka:

Podle § 44a trestního řádu shledá-li orgán činný v trestním řízení, že poškozenému nebo svědkovi hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem nebo odsouzeného na svobodě, poučí poškozeného nebo svědka o možnosti žádat informace o tom, že obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl, nebo odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl. Poškozený nebo svědek může žádost podat u soudu a v přípravném řízení u státního zástupce. Pokud je odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody, podává se žádost soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Podle § 97 trestního řádu jste povinen vypovídat jako svědek o tom, co je vám známo o trestném činu a jeho pachateli a nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Podle § 101 odst. 1 trestního řádu vás upozorňuji na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu. Výpověď svědka slouží v trestním řízení jako důkaz.

Podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu

přivodit mu trestní stíhání, taktéž je podle § 346 odst. 2 trestního zákoníku trestné, pokud jako svědek před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, uvedete úmyslně nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí anebo takovou okolnost zamlčíte.

Podle § 99 odst. 1 trestního řádu nesmíte být vyslýchán o okolnostech, týkajících se utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem, jež jste povinen zachovávat v tajnosti, ledaže by jste byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.

Podle § 99 odst. 2 trestního řádu nesmíte být vyslýchán též tehdy, jestliže by jste svojí výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by vás této povinnosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu tuto povinnost máte, zprostil.

Podle § 99 odst. 3 trestního řádu se zákaz výslechu podle odstavce 2 nevztahuje na svědeckou výpověď, týkající se trestného činu, stran něhož máte oznamovací povinnost podle trestního zákoníku (§ 368). Rovněž se nevztahuje na svědeckou výpověď o utajovaných skutečnostech klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm utajení 'Důvěrné' nebo 'Vyhrazené'.

Podle § 100 odst. 1 trestního řádu máte právo odmítnout výpověď jako svědek, jste-li příbuzným obviněného v pokolení přímém, jeho sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem nebo druhem. Je-li obviněných více a v uvedeném poměru jste jen k některému z nich, máte právo odepřít výpověď ohledně jiných obviněných jen tehdy, není-li možné oddělit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž jste v tomto poměru.

Podle § 100 odst. 2 trestního řádu jste oprávněn odepřít výpověď, pokud by jste svoji výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by jste právem pociťoval jako újmu vlastní.

Podle § 100 odst. 3 trestního řádu odepřít výpověď však nemůžete, máte-li stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle § 368 trestního zákoníku. Neoprávněné odepření výpovědi je podle § 66 trestního řádu možné postihnout pořádkovou pokutou až do výše 50 000, Kč.

Podle § 211 odst. 3 trestního řádu odepřete-li podle § 100 trestního řádu vypovídat před soudem, bude vaše výpověď z přípravného řízení před soudem přečtena, pokud jste před výslechem v přípravném řízení prohlásil, že svého práva odepřít výpověď podle § 100 trestního řádu nevyužíváte.

Podle § 103 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 trestního řádu a § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo dříve než dáte odpověď nahlédnout do písemných poznámek, které však musíte vyslychajícímu, pokud o to požádá, předložit k nahlédnutí. Po skončení výslechu vám bude protokol předložen k přečtení, nebo požádáte-li o to, bude vám přečten. Máte právo žádat jeho doplnění, opravy a změny v souhlasu s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez příbrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslychaný proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti příbrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o němž prohlásíte, že jej ovládáte.

Jako svědek máte podle § 104 odst. 1 trestního řádu nárok na náhradu nutných výdajů a ušlé odměny za práci. Nárok zanikne, jestliže ho neuplatníte do tří dnů po svém výslechu.

Podle § 55 odst. 2 trestního řádu máte právo požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým budete v trestním spisu veden, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že vám nebo osobě blízké v souvislosti s podáním svědectví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

II. Průběh prověrky na místě

III. Závěr

Prověrku na místě provedl:

Nezúčastněná osoba:

Osoba podstupující
prověrku na místě:

Prověřce na místě
přítomni: